Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ
ЗНАК ПОЧЕТА

СОВЕТСКОЙ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ● ЕРА, 28 сентябрь, 1978 шу. ● № 116 (5036). ● Мах 2 кепик.

ПЯТИЛЕТКА КХАЬ ШЕРА ПЛАН — 7 ОКТЯБРЕРА!

СССР КОНСТИТУЦЕ ШУ ДИЗАРА СИЙНА

ХІара дено советсан нах гаргахьулн доккхача, дерригача эдилиг цІийна, СССР нердпа Конституце шу дузаче деиз.

Республика дукхача хьалхарчарна коллективанна шоллиг дагна юкъеъхьаьгІ ГІаргаш дІаьхьоьг я ваІ мехка Кертера Закон тІаьнйна шу дикарг сийна хетарь хьинаре аьхьегама вахта.

Пятилетка кхаьн шера план 7 октябре кхоачашъяра тІехьа республике шерра ЙІаргаьчаьнна ГІаьнна дика толамаш доаг къаьхьегамоьна.

Дукхха ха йоацаш рапорт дезар «Грознефть» объединенене бурух тохара белхий Горгеевскан управленене къаьхьегамхоьна — ЯьІа инициатораша — шийла декхарш кхоачашдарах. 16 сентябре бурухтохара кхаьн шера программа кхоачашийр дар.

Шийла къаьхьегамна толам белгалбаьккхар август беттеа а кхаьн шера программа кхоачашъяьна. «Промавтоматика» оьмпгаш завода коллективо. СССР недке Конституцие тІаьнйна шу дузаче деиз ЙІ предприяте цхьа миллион сом мальта продукци лургьеш.

Пятилетка диьлаг1ча шерра чоагІа къаьхьегаш дукхха я предприятеш, цехаш, бригадаш, смеиаш я ваІ республикаьш.

Аргуьнан аьмкабетонна конструкцей завод пятилетка диьлаг1ча шерра чоагІа аравецаш я хІаьнз шийла продукци. ХІаьхьа 7 октябрь тІаьнйначаьн кхаьн шера планаш совгІа завода коллективо 300 эзар сомал кІезигІа йоьмаш продукци кийчийтарна.

Правофлангоьвчар хьоьхьамагІа ду деиг; дика хьаьхьегама соьгІат кийчеш я Грозненскан ремонтно-механический предприятие, транспортни средствашта ремонт ярца техникечу ГІулаккх дарах ЙІаргна Грозненскан производственнийе объединене, мальха продукташ Нохч-ГІалгІай производственнийе управление, республика мотт-гІерча промышленнийе министерства коллективашна.

А. ТОЛУБАЬНОВ.
Нохч-ГІалгІай статистически управление начальника заместитель.

ЛОАРХІАМЕЧА РУБЕЖАГА КХАЬЧАД

Республика промышленносто ханал хьалха кхоачашъяьй 1978 шера ийс бетта план

Производства эффективности балха дикаьн лаьхьара, нитиленга кхаьн шера заданеш СССР Конституце шу дузаче деиг кхоачашъяра тІехьа шерра социалистически яьІа а йоаржаьнь, республика промышленне предприятеьт коллективашна 27 сентябре продукци йоахкара ийс бетта план кхоачашъяьй.

Производственни программаш ханал пхи ца хьалха лоархІабаьв «Малгобекнефть» НГДУ, «Грозненефтегаз» НГДУ къаьхьегамхой.

Производственни ресаьлех, материальнийн къаьхьегамех ресурсех кхы а бизаьгІа пайда эцаш, общественни производственни эффективность лаьхьара, автономни республикаьй кулгалхоьшца г. Грозне пІаьнгІаьхьийтача хана новкъоста Л. И. Брежнева енгІ укаьзаьнна рекомендацеьш кхоачашъяра заводанкеи фабрикашкеи практически гІулаккхан чаьхдоахаш да.

Промышленни предприятеьт дукхха коллективашна производства кхаьн шера планаш кхоачашъяьй, хІаьта хІаьнз темпаш лаьГІ ца йолийташ пятилетка диьлаг1ча шера чоагІа къа а хьег.

ТХА ЖОП—ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАМ!

Нохч-ГІалгІойчен къаьхьегамхошца хІоаррІа могадеш хьаллаоц новкъоста Л. И. Брежнева Баку волаш Грозне вІашагІкхийттача ханеи дах къамаьлаш, хьехараш, тийнна рекомендацеш

ГІУЛАККХАЦА ЖОП ЛУРГДА

Вай мехка а довзоп деиг я хІаьнз массане а чІоагІа уйзи еш да Азербайджана столицанца Даьхен доккха совгІат дІаьлуча новкъоста Л. И. Брежнева дах къамаьл.

ХІаьта вай республика къаьхьегамхой балха хьаьнар яьІ а чІоагІа айдир Бакурца Москве юхаволаш ше Грозне сецача хІна новкъоста Л. И. Брежнева экономикан культурен дешІойлаьчча дІаьхо толамаш дихар лоьцІ Къилбаседа Кавказа республикашца лоьца баккхаьро. Ше Баку къамаьл деш ю аьлар: «КарагІрийнкарш доккхий да, цхьаьнакъа декхарш а дац кІезига-м. Вай берригача балха тІе толам балара соагІхІамегІарча. ГІулаккех цаІ массеза хІна а хІинвед, хург а да хьоьрчча ГІулайха хаддаза йоаккхо яр, шийтера а хьмаргара а довзаг дизза хьадехар».

Уш деиг юваш ма-дарра доагІаьш да ювашдешнийеш чен юрта боьхаьнен боьлхоьнчеш та сана, искусстан культурин болхлоьнца-а. ХІаьна аьлча шийй берматеча кулгашца вай-мел йоьла ганзаьш хьаьнкхоьшш болча къаьхьегамхой ГІулаккхаш хестадаьр, кердда толамаш дахара цкр дегаш уруувтадаьл сий дагаьнна декхар да а дац. Ма дика кхетаьнг Нохч-ГІалгІайчен художниташца. Цкрех дукхлучар творчестве мотт-гера мотт дІаьлийр хІаьна хьаьклоллача къаьхьегамех къаьхьегамхочуьнна темо. Ту къаьхьагІа ма-хулла дІаьхо я ухаш, ваІ сайна а заманаьр а хестаьнен йоьла, лаьхха идейкан чулоцаш а художественикан гоизал а йоьла производственнийе хьаьклолларгьа оьзда.

М. ПОЛОНСКОЙ,
СССР художеннийн Союзе чаьнг.

ГЕТТАРА РАЬЗА ДА

Дукха ха йоацаш КПСС ЦК Генеральнийн секретарь, СССР Лаьхчьарчча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежневе Баку дачча хьаьмаьлагІа массане. сацца бокнаьчча терхамца ладийсйер оаза.

Къаьхьта дера тоьм болийн хилар Москве хоуводаш Грозне сецача коьчь, къаьмаьл деш гІаьнйийй фу. ма-хулла дукхагІа хилийта пІеьлхьаш новкъоста Л. И. Брежневе аьлина дешаш. Цу дешаьнца геттара рьаьа а йолаш, шоьлхьа хьаьнар - вайеннача хьинарийй уьш дешоцца кулгаш болабе дага я «Путь к коммунизму» ялача колхоза новкъаьстан.

600 гектара тІе дІаьйийнай из культура. СоавхарчуьнгІа дитагІа хьийкьаьй хьажийлаш. Юьмьера лаьрхІаьчча тІаьра геттара тІаьра 40 — 45 центнер дрІьаьн.

Йоацца аьлча, нитоьцийй методагІа берригача лаьмьжан муберал а деш, оаза лерхІ пачхьалхьеннна 2150 тонн бульпьлхьа хьажийлаш дІаьлаш, 1150 тонн тІаьмал дукхагІа хуттаьл уьш.

Н. ЛЕВЧАЕВИЧ,
Сунженнийн районе «Путь к коммунизму» колхоза председатель.

ДОГ ГІОЗДАЬННА

СССР кердаьча Конституце шу дизарг сийна доккхий толамаш доахаш къаьхьегаш я Нохч-ГІалгІай ГІиллоьн управленена чуйоаГІаьчча СМУ-6 № 2 йоьла участок. Цу дезарг цІей сийна ГІиллон балхан дара нитиленга кхаьн шера план оаза 20 сентябре кхоачашъяьй. Уш толамаш доахеча белгалбаьннай Г. Пеледонича, З. Висуатанова, Л. Абдураханова кулгалду бригадаш.

КПСС ЦК Генеральнийн секретарь, СССР Лаьхчьарчча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежневе Азербайджанна столице Баку Грозне хиннача вІашагІкхетарен дах къамаьлашца тийнна рекомендацеш йоьхьан собраран хилар тхе участке.

Цу ГІулакко дог ГІоздаьккхача тхе участка коллективо кхы а доккхийн дешаьнгІ ТІаьййаг караза йу чаккхдалле шера лаьрхІачуьл совгІа кхы тІа а 180 эзар сома мальта ГІиллон-мотт-ганнах балхаш де.

М. АЛМАЗОВ,
СМУ-6 № 2 йоьла участка начальник.

КВАРТАЛА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

КПСС ЦК нохьсьчи (1978 ш.) Пленума решенеиг ноьн а луш, Нахчаноьсан автотранспортни предприяте молекленгО 1978 шерарга хьуьнкъан чуецца сайна мокьхьаш ДІа-ЙІа кхуьлъча а транспортаца ГІулаккх дара хьоьхьаьмаш тоьа а деш, хинал хьалха, дерригача технико-экономически хьоьхьаьмех кхоачашъяр 1978 шера 3-ча кварталца плянна тІаьнйца социалистически декхарашн.

Квартал чаккхьалле оаха лерхІ тІаьййача социалистически декхарех лаьрхІачуьл совгІа 3,2 эзар тонн хьалхьоахьма мокьхьаш дІаьлаьхь, 20,1 эзар тейно-километр ювхьа бе, 29 эзар пассажир ДІа-ЙІа ювха.

Уьш шерарга хьуьнкъан чуецца дика хьоьхьаьмаш дІаьхьаг грузовой автомашинийй водителенна Аушев Хас-Мухьмада, Бабаканов Мурсал, Курсаев Іалвудина, Китиев Саьмхана, Тутаев Махьмад-Салс, ювха хьаьнар.

Предприяте коллективе ювх темпаш лоц ца еш нитиленга 3-ГІа шу чаккхдаьхьа лаьрхІа я.

М. ВЕКОВ,
Нахчаноьсан АТП директер.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

СССР кердаьча Конституци тІаьнйца шу дузаче деиг — дерригача дьалкъа цІей сийна къаьхьегама вахта толаме дІаьхьоьг ба республикан механизаторашкІ.

«Малгобекнефть» НГДУ мехкадаьта доахарашца сентябрь беттеа мехкадаьта дакхкара ийс ханал 5 ца хьалха, кхоачашъяьй. «Грозненефтегаз» НГДУ коллективо 25 сентябре кхоачашъяьй йоьмпгаш беттеа лаьрхІа оттаьлъ план 27 сентябре кхоачашъярх. Планаш совгІа-хьалха боьламе миллионан сомий мехка тайп-тайпара продукци дІайхьийтаргьа.

ХІаьна республика дукхха промышленни предприятеьт кегилстеча кхаьн шера программа ювхьаьнаш я, нитиленга ювхьаьнаш я. Шийла кхаьлъчаьнаш я. Шийла кхаьлъчаьнаш ювхьаьнаш ца ювхьаьнаш

Парторганизацешка — отчеташи хоржамаши

ДИНЗА ДИСАР ДУКХА ДА

Отчетин юкъа шоши бакъ балха итогаш е гуч лекошна отчетно-хоржамий собраниеш гулделлер «Назранговский» совхоза коммунисташ. Совхоза партхоза секретаря заместителе, болхзой комитета председателе Абиев Мухьмад-Вашира белгалдаьккхиъ, совхоза къхьегамашка юртбоахкаш продукци ахкъаре дешнаш ца цадола толамаш дакъалга. Иштта, 1977-ца шера берриг бокъ-лам хьаийжача начальникашка зе дош ца болх бакъ-лаьле а боахкма цкъаблочча подразделенешка шоай плаш тешхоахкашийр.

Царех я Бешоя Мухьмад-Тире кулгалду № 4 йолча механизаторий бригада колектив. План 18 центнер йолча чкъаьнчарна тоттара ну бригадо 21 центнер муч ухийцар. Хьаьта хьаьжиш 25 центнера метта — 26,5. Во хьалхьаьн чубиъар Наьсар-Ч Кертерча отделенерча № 5 йолча Арчаков Тіа Ілма бригада а. Ду шера совхоза Кокхаьа коллективо бакъ ба-хах белгалдаьккхиъ дикадар ахь долаш ешар партхоза секретарь заместитель.

Доккхий социалистически дехкарчо тешийна совхоза къьхьегамашца 1978 шера. Хьайбаьн лелаьраш уьш дера йисна хана йохка еаш ба 500 тонн шуо. Дина толамаш дакъаш хьаьоийна коммунистан Салмеев Ибрахим, Сатова Дуьйт, дукъатІоьла комсомольцаш. Тоьхьа бо-гІа Альмезкин шурий-товаргин ферма болх. ПланагІа 18 центнер йолча 600 тонтара тІаьра 20 центнер ахьлгар Гуьдиев Вов-Хана кулгалдеча бригадо. ПланагІа 450 тонн кийчье еъча 478 тонн дина йоьл кийчьлаьй. Уьш ин-ча. Ладо а совхоза кулгалоцца а ялат чувьара КПСС ЦК могаьл йоьла ин-товсин метод хьал а лаьцо на-бола ялат мугІаргаш хьалхьа-ьк комплексин план оттайр. Цкъаблочча, из кхоачашлеча лерттіа лаьлаьдинаьр. Нийсаьр хоачашбоацарах: кочьин ийар жаткаш, транспорт. Цу ихоачашбоацарна кочьнарг йьле а ювийаьрг. Цкъа ба-рапІ 8620 тонтара тІаьра ну бола ялат чувийцар. — Хіара тонтара тІаьра 18 центнер а йолаш. Болаш ба ухвоо тІеьдина ихьзаьрагІа, цкъа тюрьеский хьаьрца партийна организацие, еррига совхозан сий айду комбайнерашца Торшхоев Тоносолт, Мухьмадов Хотиев Ваха, Воронских Хьамзат, коммунисташ Тохов М. Т., Аьдиев О., Костоев С. Б., Алиев Ю., Чибиев А. А. хьмаьрашца самма бола болхлой.

Дина хьалхьийгар уьш цера Наьсар-Кертерча, Пхьалекьонгий-Кортарга отделенешца. Цар цхьаьнийолча учсташкарга 25—30 центнер ялат чувийцар. Совхоз бІаьрчаьнца ладаьнца пачачаьлхьечаьнца бола ялат дохкера пхеннхоачашлЬа. Планагіа 2350 тонн йохка еъча ехнар а 2484 тонн.

Цкъаблочча иортта да ухвоо белгалдаьхаьна дарбдаца кхоачамбоацаршца в. Юнъера дІаьлыхІаьна цхьаьн гектара тІаьра 18 центнер йо-бола ялат мара чувьанар совхозо уьх шера.

Вайх цхьаьнгар ваш Іалама хьалхьа уьх шера юрта бо-хама хьаьхьегамхошца аьттув боацаш хиннийта да хоьш. Дале а шоашта карагІ ца дакънаьр кердига а ишийча боарманІга ца хьийжача малаш ца дийлаьча доГІаьште совхоза кулгалдой ДІаІадерца. Чурийца лаьчкаьн ялаьла ка-ртерчера бахьанех да дехарех. Цкъаблочча таьхьа а на хьаьжьаьш чуоца болабеннабаьл отделенешца. Дідаьхьа ча шера декабрь бетта 100 ду-лаьча хана шикара сеенла чуоцаш ер вайнера. Хіаьта из ДІечуйжо лелор ДІаьхьийнарг ца ЦІ-ча. Дукхаьаьа декар дадьд оьхьа юрта боахкма ми-нистерстваьгА «Одесская-10» яьхьа фух йоьла хьаьжиаш дикаьнгаьш хьоьгаьш ер. Ма-дийта тхоьга. ийаьш. Оьхьа дийдачох хІама хулаьп даьд. Уьш шера оьаа ДІаьйнна хьаьжиаш хІаьна а кхачаьнца. Цу дерригаьча ихоачамбоацарех хьаьхьа боахкма экономикана хулаьп доьна ве. Цу гІулаьнца дехкарна ЦІаьрг ЦІаьрг экономи-чоьгІаьгІга ихоадетт, доьнкий эмаьш хьаьхьийт.

Совхоза партийн организацие ЦІаьхо йоьдаьх хьаьх ла-ьлаьмате дукха къьхьега деза боахкйна гІулаьнашца кулгалдеца тоьдаьра. Хіара коммунист ший аьнгаьрдаьр. Іоьрхіаьн ихоачамбоацарна хьаьх а дехиш, еррига производственин участкашца партийн влияни чоьгІаьрга. Къьхьега цкъа тергане хоатдаьд деза партхомо коммунистий собранашца, шоай заседанешца тІаьйре решеннеш. КПСС чоьчашца мандатаьш тела критически замечанеш, мацхьера предложеннеш тІаьгІаьрга ихоачашьелта.

Собране керда хоачаьна партхома хьалхьара организацийнин заседаце секретарь ралла хержар Мислаьров Умар.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

ТОКАРЬ—ТІЕХДИКА ГОВЗАНЧ

СССР 50 ну дикера ІІеГарІча Грозненский химический завода ремонтно-механический цехе токарин станока. тІа хьалхьаьгаьн ва профессех дИнагІа вола болхло Геннадий Николаевич Ефремов. Из-дий хьалхьаьгаьн ца говзанчо волча бесса болх бен хьаьжеІа, по цхьаьн химин масеен станока тІа болх ду.

Ефремова бен бола болх ягарг чоьхьаьнгаьгІа ба-нисо-ца ларьІа прессоформаш, полиэтилен арахецера эшаш йоьла месителин блокаш, цхьаьнгаьн ца ларьІа. Ладаьд ца ІІІитта хьаьдаьгІ. Ладаьд ца ІІІитта хьаьоийта. из. Шина ворех из шерех дитлаьтеча план ихоачашбо из цаІ ма-ра токарь вар ремонтно-механический цехе.

— Ас болх ду тиъаьв лкхьа шу да, — йоьх Ефремова. — Сеца хьаьдаьвеа сий болх, дукха литературе а деш ас токарин гІулаьнах лаьца, промышленостаьн хьалхьалатаьча тоьнарг опыт тохи, кунцара хьаьца мотаьрдеш сий лаьца кхьедоаладу. Хіаьта болх бена шерашца ас ешса а тоьаьй йоьхьа опыт — кунах хьаьхут толамаш а.

— Хьа хьалхьара хьехьача мала хинчаьа аьнна хьаттаьча, Геннадий Николаевич Ефремова аьлар:

— Да. Николай Степанович Ефремов — Октябрьскин района автомобилий двигателашта ремонт ечьа механический мастерской механик. Из вар са эгтара хьалхара хьехарх а хьехамга я. Дас дийна іомаьар со ва шийна болх бьаьчьа кхаьа шера.

— Хіанз со се на хьехамга. ПТУ дукхаьа выпускникашт, ца даьхьа сий лоІо Александра а, сий оьмт дІеначий ва. Итт класс ча-хьхьлькхачул Нехьаьт тха цкъе болх бе нера Александра, ва тоьнарг гІулаьн іомаьдер цунна, — яхаш дуьйл Ефремова.

Цун во! Александр цхьаьн шера болх бен хилар дацца. цо ше дьаьдер дика дора, ишта завода общественни вахнера даьхьа а ловшар. Цехо ишаьрвелаьн а ешна мехнадьта института механически ин-жультете деша ахьаьн из, институт чаьхьлькхача юха а цехе балха воагІаьрзоьшш.

Уьхьаьа заводе 131—135 хьаьча цехе аьнарчтиъ йолаш болх бен я са цІеп-наьа я, тІа берригча дезаьло шоай вахар уьх предприятие-на дийнаьд, цудухьа завод тха шоллаьгІа доьла ціа да, — йоьх токара.

Геннадий Михолаевич ишт хилара гуьна тІера сат вашкъеьгІа а хьамьаьл шийх лаьца дечьа хана.

Къамаьл даьра хьаьхьатІе-ца хилар цун мастер Борис Владимирович Сидоров.

Цо токар, Геннадий Николаевич цехе эгтара ла-лаьгІа квалификаци йоьла то-карь, рационализатор ва. Совхоза рационализацех заводе йоьлча хьалхара мотт ишийнкар по. Цун ерига ра-ционализаторски предложенеш къьхьегама оьсарле ла-ьгІаьра тІеьрзоьлъ я, ун балхо юхьа а нихььаьй, Ефремова къьхьегама методех хьаьжьаьш товрашца пайда а нийдаь.

1973 шера деза коммунистически къьхьегама удержаьн-ях ярца цін діа да ца хецаьн хьаьоийта Ефремов, Хіаьта 1977 шера «социалистически яхьь котваьнна» яьх цхьаьн ихьа цхьа цІа а тІехьІйтар цунна.

ТІехдика хьаьгаьгІаьнца, дозалий дика да, токарь - до-цо кулгаьн ала йаьш я ца ка-ьта. Хіаьта Геннадий Николаевич цхьаьйталагІа яьтилет-ца чотах къьхьегаш ва.

Н. ЛЫКОВА.

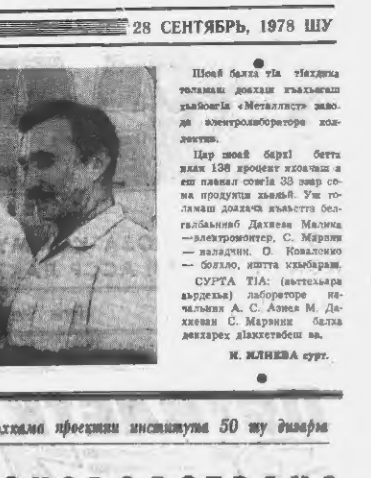

Шоай балха тІа тІехдика теламан доахкан къьхьегаш хьайоийта «Металлист» заво-да электродвигатеран колектив.

Цар шоай барІ бетта иллин 138 процент ихоачаш а еш плешан совнга 33 эмар со-на продукци хьаьоийта. Уьш толамаш дакъаьга къьхьега белгалдаьккхиъ Дахиева Малика —электромонтер, С. Марина — наладчик, О. Коваленко — болхло, иштта хьаьдаьгаьн.

СУРТА ТІА: (ьаттьаьра ьардеька) лабораторе начальник А. С. Аьиев М. Дахиевах С. Маринин белха дехкарех дІаьхьеттебоьш ва.

Н. ЯЛИЕВА сурт.

Кьилбаседа Кавказа меХкашкара Іилма-техника проекташ института 50 ну дикера

ІІЛМИАХОЙ—ПРОИЗВОДСТВАНА

1925-ца шу даьлаьдеш, Грозненски меХкашкара промышленностана национализацин а ца ю молодойчонна болаьнна ньаьгІа гучалаьлер Іилмин база тьаьхьалла оьхьга.

1930 шу меХкашкаьлер «ГрозНефтІа Центральн лаборатори хьаьхьелер, ХІаьта 1932 шера цар лаборатори хьайнер цаІ промышлен управленин шоайла — заводскойн. Цу цаьнна а 1935 шера юха а цхьа центральна лаборатори ян.

1938 шера 15 сентябре «ГрозНефтА» Центральн лаборатори ерах йоьхьа кхоьІ Іилма-техника промышлен, технологически техникийн отдел чуоелаьгІ йоьла Іилма-техника институт хьаьо.

Института ІІІаьрхІа йоьла дуьхьа а аппаратура тІаьра, механическ мастерскийн мельтІатьлин стендашн хьаьо.

Еррига промышлен заводской лабораторин иштта «ГрозНефтА» центральн техническ библиотекин института чуоелаьгІ ер. МеХкашкара промышленнийн ихььаьтІе Іилма-техника институтаьгІ чуоелаьгІ вай мехьа кхиьнна дикхьийна хуьшьаьс цаьг дер. Из Белгалдаьккхийн института цІеарІо Іилмай Еррига-союзкин академе, Московски горни академе, Л. К. Карпова цІеарІна химическ институте, механически институте механически культьете деша ахьаьн из, институт чаьхьлькхача юха а цехе балха воагІаьрзоьш.

Уьхьаьа заводе 131—135 хьаьча цехе аьнарчтиъ йолаш болх бен я са цІеп-наьа я, тІа берригча дезаьло шоай вахар уьх предприятие-на дийнаьд, цудухьа завод тха шоллаьгІа доьла ціа да, — йоьх токара.

Геннадий Михолаевич ишт хилара гуьна тІера сат вашкъеьгІа а хьамьаьл шийх лаьца дечьа хана.

Къамаьл даьра хьаьхьатІе-ца хилар цун мастер Борис Владимирович Сидоров.

Цо токар, Геннадий Николаевич цехе эгтара ла-лаьгІа квалификаци йоьла то-карь, рационализатор ва. Совхоза рационализацех заводе йоьлча хьалхара мотт ишийнкар по. Цун ерига ра-ционализаторски предложенеш къьхьегама оьсарле ла-ьгІаьра тІеьрзоьлъ я, ун балхо юхьа а нихььаьй, Ефремова къьхьегама методех хьаьжьаьш товрашца пайда а нийдаь.

1973 шера деза коммунистически къьхьегама удержаьн-ях ярца цін діа да ца хецаьн хьаьоийта Ефремов, Хіаьта 1977 шера «социалистически яхьь котваьнна» яьх цхьаьн ихьа цхьа цІа а тІехьІйтар цунна.

ТІехдика хьаьгаьгІаьнца, дозалий дика да, токарь - до-цо кулгаьн ала йаьш я ца ка-ьта. Хіаьта Геннадий Николаевич цхьаьйталагІа яьтилет-ца чотах къьхьегаш ва.

Н. ЛЫКОВА.

№ 18 «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Арсіаьнарча, № 18 йолча КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропагандаьн агитацен отдела «Агитатора блокнота» тІа шерра гойтаьн я «Ваш декларация» яьх рубрика. Цунна кіаьл я «Кадрашн идейно-ІІоьгІьрхьа» яьх КПСС обкома пропагандаьн агитацен отдела заведующе заместителе А. Белянович «Дерригача хьалнна ІІалаьн» яьх редакционнин статьаш. Хьалхарчуьн тІа дуьнд партийнин, комсомольски просвещенен экономически политпропагандаьн ишийнтарах, шоллаГІуьн тІа — КПСС ЦК июльски (1978 ш.) Пленума решенеш ихоачашбоацарна хьалхьанна лаггаьа дехкарех.

«Іоьрхіаме даьвал» яьхьа рубрико чулоаьд «СССР Конституци лелаьр, яхаьр, болх бен я» яьх НГІАССР Лаьхкьаьрча Совета Президиумна секретарь Н. Прасковеин юрта боахкма болхлой Еррига-союзкин Деина хетаьлъ «Ленинскин аграрин политика нахьаьгІа» яьх республика юрта боахкма министра заместитела М. Чочаевен статьаш.

Беседаш ярца кинзьаьрна «Бахача хьаьх Еррига-союзкин перепись юрта» аьнна НГІАССР статистически управлене начальника ІІІ. Гребенщинова хьаьлъ статьаш.

Блокнот дешарашца безаьнне хетаьг тІеьнцаргІа редакцийн-ни тоьнарга. «Ньаьг эпрана тІа — іоьрхіаме информ» яьхьа Малгобекски УВР партийна секретаря Ф. Шуйнна письмо.

Блокнота тІа иштта йолаш а дуьнен хьалхьашца юкъаьрча гІулаьхьашца хетаьлъ статьаш а кхьйола материаллаш ва.

ТОЛЬЯТТИ. Ленинскин комсомола 60 ну дикера белха ма-бофІарца нахьаьбаьрг ІІІевроле-Нивин заводе ІІІ. Воржаньй Войнски автозаводе ньаьнца автомобилаьшкарна. ВАЗ-а кІоьмо-мольцата кобнеьйе кийхьуьн керда производственни объекташ хьалъеча, пифстро лелечь школашца, город тоьхьо тоьхьо 50 эмар сеІа сахьат болх баьб.

Ньаьнца автомобилаьгІа гІулаьн юкъаьгІо цца кер-тера даьлаьн — конвейер тІа, сварочни автоматаш юхе, летейин цеашца «Жигули» яьхьа автомобилаьш хьадуьлаьн моттигашца хьинаьр хьаьхьаьг ца.

СУРТА ТІА: ВАЗ-а ярдуькин — «Жигули» яьхьа автомобилаш.

Ю. БЕЛОЗЕРОВА сурт.
ТАС-а фотокорреспондент.

КПСС ЦК ИЮЛЬСКИ ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

ЯЛАТ ДУКХАГІА ДОАККХАРГДОЛА НАЬКЪАШ

Дукха ха йоаццаш хиннача КПСС Нохч-ГІалгІай обкома Х-ча пленумо яйлар КПСС ЦК июльски (1978 ш.) Пленума иноташ, белгалдаран КПСС ЦК секретарь коьртачу Л. И. Брежнева докладашца дуьзаделна республика коммунисташца беррагача къаьлгасвоначтеш хьалхаяьна этта декхарш.

Юрта боахама этгара лоарХламеГІара дешаш къастадара уйла тІа а йоХйиташ, партс, эгара оланагучен саготагІчеш декхарех цаГ а лаьрхІа, хьоттаргар ЦК Пленуме — цхьаЛІаГІачІа пеНилетке хІара шера мехка 238 — 243 миллион тонна боараме ялат доаккхийта Іалашдар. Из декхар кхоачашдеча шоашкара доагІа даькъе лоаг эй республика юрта боахама къаьлгасмохша а. Нагахь санна 8-ча пятилетке шера юкъера лаьрхІача республике доаккхаш хиннА дерриге ялат 401 эзар тонн, хІаьта 9 пятилетке — 487 эзар тонн хиннадаге, 1977 шера дайХкар 507 эзар тонн хиннА. Цу шерашца ялаташ ДІадуьв лаьтташ, ки-дерра кьеча, кхы ІотІаннийта хІама дац, цудухьа деррига чуДалаш дола ялат керттерча даькъе алсамдуьл цу культурай хьувкъам хаккхера чотах. Нагахь санна яйлаГІа пятилетке шерашца юкъера лаьрхІача хІара гентара тІара 18,1 центнер яЛЛ даьккадале, 1976 — 1977 шерашца 21,4 центнерагера дІаькъчар.

Тахан белгалдаккхе йиш волиш да. Нохч-ГІалгІайчен лаьттА лелдерашца ялаташ кхдеча кхашка йоккха кхаьгема мотало хьккха хІар; дІаькхча шерий сЛаьдаЛ ЛаьдаЛ боарамаЛ ІІІех кхебаЛ на болча ялатаЛ хьувкъам. Ка бола ялатаЛ, ялата - боборш культурашца уьк ІІІера ІІІаьнна хиннА декхарел дукхагІа йьхаЛ. Уж культурашца хІара гентара тІара 25 центнерах согІа йьхаЛ - Ачхой-Мартанан, Гудермесин, Наурскин, Сунженскин, Шелковской районий боахамашка.

Республике эгтара лакхаГІа хьувкъам кхебаЛ Гудермесскин рейона боахамашца — хІара гентара тІара 28,4 центнер, Наурскин Шелковской районий колхозашен совхозашен — 26,2 — 26,7 центнер. Тоъал лакхе хьувкъам кхебаЛ Грозненсин рейона боахамашца: 45 эзар гентарах хІаранг тІара цар даькхкад 23,6 центнер яЛЛ.

Из ши-шеГІа хиннА хІама дац. Цунна лаРде. УлЛ цу районий колхозашен совхозашкен лаьтта лелдаран культура лакхьалар.

Ялат дахькеш даькъе, шоаш йоаццаш, доккхий толамаш дацаЛ. ХІаьта а, ялат декхарен кийчдерн хІаьнарца боарам таханачра денг ДІедскарашка хьаьчабаЛ.

Кхаьжарча балкий хоалхарчеча комплексе хьалхара мотинг хьа а лаьцца ДІаотт ялат дІакхо дукхагІа доахнигІ Іалашдар йиш кулийтарашЛ. Цу ГІулакхо эгтара бекттокхамагІа йола, хьаГІадоагІачА оерара хьувкъам дукхкача хьаЛе дийх «йиш болиш йоЛ - ца хьаГІаттаЛ юрта боахама хьаьхьаГамхошта.

ЦІенкаштта ГІулакхан чахХлаха деза ерригача юртбоахама культурай хьувкъам лаккбарг. Царех к ГІурахьа ялаташ дІаьдуьв лаьтта ЛІаьнаЛ ешаЛ йоЛа ГІойлен терпал а еш тесса еза ухь.

Хьалхалаттача боахамий ЛІаьнтарг, Іолмам учреждений Госсортсетен даннеша республика тайп-тайнарча лаьттан-климатическе — Уш а хьаьдоа а ГІулакхан тешшаме чахХлаха, дарг-дац 1979 шерарча хьувкъам ка дина лаьрг йоаллара.

Уж гурахьа 162 эзар согІча гентара тІа ялаташ дІаде деаЛ я республика колхозашен совхозашен. ДерриГача боахамашца кийчЛ йаЛ ланха хьувкъам кхебеЛ. Іалашдергдолш йоаллА агротехническе ГІулакхий комплекс.

Ваьхан латтА эІІІ-ТІеЛьа а дьаьхА гурахьа ялаташ ДІадера дІаькъера бекхтокхаме декхарш ЛІоаьнаЛ-делта дукхачча ХьаЛе юрта боахама специалистий, хьалхарча арсІаньа, агрономий балхах тийна ца Хьувкъам лоХех хиннА ЛІара дерриГ бечаьнаш терпаллар дукха ІІІ-ТІеЛьа а дьаьхА гурахьа ялаташ ДІадера дІаькъера бекхтокхаме декхарш ЛІоаьнаЛ-делта дукхачча ХьаЛе юрта боахама специалистий, хьалхарча арсІаньа, агрономий балхах тийна ца Хьувкъам лоХех хиннА ЛІара дерриГ бечаьнаш терпаллар дукха ІІІ-ТІеЛьа а дьаьхА гурахьа ялаташ ДІадера дІаькъера бекхтокхаме декхарш ЛІоаьнаЛ-делта дукхачча ХьаЛе юрта боахама специалистий, хьалхарча арсІаньа, агрономий балхах тийна ца Хьувкъам лоХех хиннА ЛІара дерриГ бечаьнаш терпаллар дукха

МагІалбика рейона «Нагуцкенскийн» совхозе хьаЛбаЛта доаккхарийна ткъаьнкаш хьхаш я цхьаьлаГІа мехотрадера Салтуева Томмарзие лехна агрегат. Механизатора 2 эзар тонн соьгІа силос кийчЛьЛ ухх шера. 2 — 3 минут мара йоаЛц цо машина йотташ. 150 — 160 процент ихоачаЛьш нормаш силос дІаькъчаьна шофера Корягов Іазе.

Аьта силос чуйоаЛча Нохча тІа кхьаьгачча болкьоша Келиносийгар Аьхьиден Савардбиен шоай бехка сена за ЛьккийтаЛ телажка.

СУРТАЦ ТІА: силос хьхачеча ЛьаГІаЛ йоаЛчеч.

И. ПЛИНКИН
И. ОСКАРОВЕН сурташ.

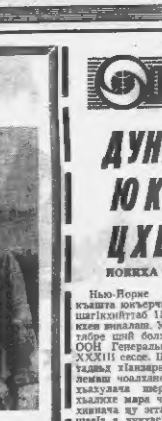

КХОАБЕРГБИЙ-ХЬОГІ ГІИШЛОШЪЕРАШ?..

«40 лет Октября» ялача совхоза Долакхе-Юртарча отделение шурий комплексе ЛьаГІе болаьр кхо шу гаргта да. Соахка ешсулатаде дІаьа еаш яр цунна оттаЛ за. Цхьабаьхьа йоаЛлача кхаЛ цоаЛ ялаьнеГІ ГІишлошерашца ца лоарХІабьчуЛ тІехьаГІа тІехьа а ялыкха, хІама, уш шера йиЛаГІаГІа квартале болх ЛьаЛаЛаГІа лаьрХІа тІа.

Шурий комплекс моллаГІа йола ІІІамнга объект яц, из тІехьарча хаьа Іалманен техникашен нарагІадьна кердадаран кочье а хьоЛ ЛьаГІеш, чоаЛлаше ГІишло а. Цунна я ІІаьрхІе ну 400 ст чуболаш ши коровник, дукхаЛ детташ йола шурий блок, 108 ІаттА лаьрхІа родильни ІІІамнга, ветеринарен ІІІамнга, силос а ГІонна доаЛар а ІаьнтаГІар мотинган — ерригаш а 40 гергта объект. КомплексаГІа ДІадаХІитта хьалхІа ахча 2 миллионе цхьа бІаьв тамра дер да.

Хьахийца хиннача ачах ДІадакаха цинн шера ГІишлоЛ балхашца ДІадаХІитта 786 соар сон шера дешар, е ахоаЛГІа даньа совгІа.

Ала доагІа, уйх шера сиЛдаЛ ГІишлоЛерашца комплексера балхашца ДІадаХІитта ухкаьа 542 эзар сом.

Хоастабен доЛ ала доагІа уйх тІехьарчен ЛьаГІе ЛьаГІ болх сихбайна № 223 йолча ПМК болхлоеч. Цар лаьх комплексин бригада я комплекс ЛьаГІеш. ГІишлошерашца йоЛ йола оьсарегІа хиллйта а цар ца ЛьаЛьа ДІа-ЛоЛ ЛьаЛьа ца йойта а ухаьхаьа. объектанА хьалхаьаьна, ГІе ЛьаЛьаГІ ешаьрга юртаьнарга болхлоЛ чубуьра вагонан. Столсен а цитта я.

Аьдеинача хьанарца хьхьаьчеча ГІишлошерашца ВнстеЛьийкий ветеЛмпрочуьнник, оборудованен ДІооттаЛ мара ца еаш: ешйча а эрасс, формерин подстанин; ГІишлоЛ балхаш дьа дьаьнад шурий блока чу. котельне, доаьна цхьаьн хьоЛ, мехкарчеЛ. ХІара оборудованен ДІооттаеш а цхьаьр ДІоотТаЛь ЛьаьнА а я доаьхар кийчеча цоХе. Баьхьа, ВистеЛьина формерин обеспеченин а дукха ЛьаГІ балхаш да ДІаьнчуЛ тІехьаГІа ккоачашце дезаш, цхьа дьа дьаьнА цхьаьрадаГІ а ца ДІаьнчуЛ ГІишлоЛерашца.

Комплекс хьалЛча кертера кулгалло ца ГенералЬийн подрядчикА болхлоЛ — № 223 ПМК ПМК проиаб ГІишлоЛ ЛийсА. Оньу йола спецнаьхет ЛьаГІаГІа а хиннаьа цу районе ВоиЛЛийн обЛеГІаЛ хьалЛчеЛ ЛьаГІ ЛьаГІ ЛьаГІ ЛьаГІ. ДолахкА-Юртарча юкъера школа, Наьранера культура Дворец, 76 квартира йола ЛьаГІ чубуьра ЦенОчи. ХьаЛбоЛа ГІишлоЛ.

Прораба гоо ЛьаГІ дьаьв БоХЛо малин. Бе-баьнча цо ЛьаГІ ЛьаьнА ЛьаГІ. Цо БуЛЛ социалистически ЛьаьхьаГІ ЛьаГІ — комплексин бригада бригадир Гедисхан Мишарин, цунна ГІишлоЛ БарахоЕв Орцко, Медов Хьусен, ИбрагІмов Бахи: бригадирин ИльясоЛ Рульет, Бишиева Мариа, дар бригадашкара болхлоЛ Бхлоева Мирем, Магомедова Радимхан, Баиев Шамиль, АсламбеЛов АДам, кхаьбаьнн.

Ха на кьонсаш цар а ухьаьнаЛча ЛьаГІ а ЛьаГІа хьа БаьхьаЛ ДолаЛ ЛьаьнаЛ ЛьаьхьаьнА ЛьаГІе ГІишлоЛ. ЦхьаьаьнА ЛьаьнА ЛьаьнА Л

Шоай деххаваш дика кхочашцен хьайоагІа «Дошо сай» яхча кафе производственна заведующе Бахарчиев Ахмед-Солта хьулацаш ю коллектив. Хьаьта балха йа къаьстта белгалбаьнна да ловар-бригадир комсомольска Джаьларалиева Лайла, ловар Гузуева Заира, буфетчица Багаева Тамара, официантка Касубаева Лала. Чам боаш шийла